

Uudiskiri

Veebruar 2024

[Loe uudiskirja veebis.](#)

Lisa-aastad: kingitud või teenitud

Kõrgelt arenenud riikides, kuhu kuulub ka Eestis, elavad inimesed järjest kauem. Meditsiini ja hügieeni saavutused on teada-tuntud pikema eluspüsिमise põhjused. Kuigi tervena elatud aastaid ei lisandu samas tempos, võib ilmselt väita, et enamasti püsib elukvaliteet siiski ka kõrge vanuseni hea. Ravimid ja raviprotseduurid aitavad ning ilmselt on muutunud ka meie elustiil ja -kombed palju tervislikumateks. Kindlasti on aga midagi veel, mida tasub ka arvesse võtta.

Elame kauem, kuid kas võime küsida, et mida me selle pikema eluga, lisandunud aastatega peale hakkame? Minu arvates ei ole aga õige nii küsida. Sest oma eluga saab igaüks ise hakkama ja sisustab seda, kuidas soovib. Küsida võiks aga nii, et mida me ise teeme teistmoodi või saame teha teistmoodi, et elu kestaks kauem, oleks huvitav ja pakuks rohkem rõõmu. Negatiivsetest tunnetest pole pääsu, sest sportlik vorm siiski tasapisi langeb ning lähedased sõbrad hakkavad kõrvalt kaduma. Seetõttu tuleb rohkem hoolitseda selle eest, et positiivseid sündmusi ja saavutusi oleks elus rohkem, sest just need aitavad ületada hädasid ning näha perspektiive ja annavad elule sisu.

Ajakirjanikuna on mul on olnud õnn suhelda paljude inimestega, keda veel mõned kümned aastad tagasi oleks peetud vanuse tõttu raukadeks, kellelt enam midagi oodata ei ole. Tundub, et üheksakümne aasta piir ei ole takistuseks, et elust aktiivselt osa võtta ja oma panus panna. Kanada eestlane keemiateadlane Olev Träss pani noore mehena 1953.aastal aluse Kotkajärve Metsaülikoolide traditsioonile, kuid ta mõtleb ja tegutseb aktiivselt ka nüüd selle nimel, et seda eestlaste koolitus- ja suhtlusvormi

uuendada. Vahu Linnuste võttis Kääriku Metsaülikoolist oma perega osa ka siis, kui oli üle üheksakümne aasta vana. Kääriku Metsaülikoolid käima lükanud Rein Taageperast rääkimata, kes on ka juba üle üheksa aastakümne piiri ning on siiani heas vaimses vormis. Veebruari lõpul lahkus 94 aastasena tunnustatud majandusanalüütik Leev Kuum, kellel jätkus Konjunkturiinstituudi teadurina värskeid mõtteid viimase ajani.

Kahe kuu pärast üheksakümneseks saav matemaatik Ene-Margit Tiit on Postimehe alaline kolumnist, kes kirjutab väga lihtsalt lahti keerulisi rahvastikustatistika andmestikke. Veebruari viimasel päeval oma kahekskümnendat juubelit tähistanud astrofüüsik ja poliitik Ene Ergma tundub eelnimetatute kõrval noorukesena ning ta ongi särtsakas ja huviline ühiskonna asjades kaasa lööma. Tema teeneks on seegi, et nõ „pensionieas“ vedas ta eesti kosmoseteadlased ja –tehnoloogid Euroopa Kosmoseagentuuri täisliikmeks. Enest mitu aastat vanem Marju Lauristin juhtis äsja suurt integratsiooniuringut, mille tulemuste lühikokkuvõtet saate lugeda 9.märtsi Postimehest. Arvan, et igaüks võib selle loeteluga edasi minna või astuda ise ülal nimetatute kõrvale. Sest tundub, et kui meil on elule midagi anda, siis meile justkui antakse elu juurde.

Seetõttu küsimusele lisa-aastate kohta vastan, et need on meil pigem teenitud kui lihtsalt antud. Medikamendid ja tervislikud eluviisid – jah – need aitavad kaasa, kuid peamiseks elujõu allikaks on ikkagi huvi maailma vastu, andmise ja aitamise soov ning tänulikkus ja aukartus elu ees.

Aimar Altosaar

MTÜ Kuldne Liiga juhatuse liige, altosaar.aimar@gmail.com

Uuringu "Vanemaealiste olukord Eestis " lühitutvustus

Partnerlusprojekti „Noored-vanad võrgustuvad koos (NOVA)“ raames korraldas Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2022.aastal üle-eestilise elanikkonna uuringu et selgitada projekti sihtrühma (50+ vanuses inimesed) hoiakuid ja käitumismustreid, et neid paremini mõista ja selgitada praktikutele (projekti kaasatud spetsialistidele, tugivõrgustikule jt.). Analüüsida 50+ vanuses inimeste: elukeskkonda ja sotsiaalset tausta, konkurentsivõimet, diskrimineerimist ja tõrjumist tööturul, valdkondi, kus sihtrühm vajab abi jms. Uuring on suunatud elanikkonnale vanuses 15+, mis võimaldab selgitada, kuidas ka nooremad vanuserühmad vanemaealiste probleemidesse suhtuvad, kuidas tajutakse vanemaealiste

tõrjumist tööturul, milline on suhtumine vanemaealiste nõukogudesse jne.

Üheks uuringu eesmärgiks oli koguda lähteinfot tegevusprogrammi väljatöötamiseks vanemaealiste tõrjumise vähendamiseks tööturul. Eesti on olnud silmapaistvalt edukas vanemaealiste (50-74) tööhõive poolest ja nii oleme jõudnud rekordilise 60%-ni 2022.aastal. Samas näitab nii statistika kui uuring, et vanemaealised tööturul tõrjutakse, neile jäävad sagedamini madalapalgalised ja kehvemad töökohad, neil on vähem ametialase arengu ja koolitusvõimalusi, ka on neil vähem võimalusi liikuda ülespoole ja nad jäävad oma karjääris seisma. Tegevusprogrammis otsitakse lahendusi, kuidas muuta suhtumist vanemaealisesse tööjõusse ja näha selles uut majanduskasvu ressursi.

Ka koguti uuringuga lähteinfot vanemaealiste nõukogude juhendmaterjali väljatöötamiseks Vanemaealiste nõukogud kohalike omavalitsuste juures on suhteliselt uus nähtus Eestis. Kuigi vanemaealiste nõukogudest teatakse vähe, peab enamik vastajatest (72%) oluliseks, et nõukogud oleksid kõikide omavalitsuste juures. Uuringust selgub, et nõukogude tegevusprogramm võiks olla avar, alates riskigruppidesse kuuluvate vanemaealiste abistamine ja teenuste kvaliteedi parandamine päevakodudes ja hooldekodudes. Ka peeti oluliseks parandada vanemaealiste digipädevust ja infole juurdepääsu, elutingimusi, turvalise elukeskkonna kujundamist, sotsiaalsetesse tegevustesse kaasamist, abi pakkumist töö leidmisel, vägivalda eest kaitsmist jne. Kõiki tegevusi toetas enamik vastajatest, 64-90%. Ootused vanemaealiste nõukogude suhtes on kõrged ja ilmselt on üheks põhjuseks, et vaid 38% vastajate hinnangul on olukord vanemaealiste õiguste ja huvikaitse osas hea. Samuti arvab vaid 11%, et vanemaealised on piisavalt kaasatud neid puudutavate riiklike otsuste ette valmistamisse. Vanemaealiste nõukogud oleks võimalus neid probleeme lahendada.

Uuringus selgitati ka vaimse, füüsilise, seksuaalse ja materiaalse vägivalda kogemusi 50+ vanuses naistel ja meestel. Esmakordselt Eestis võimaldas uuring selgitada ka kõrgemas vanuses (70+ ja 80+) inimeste kokkupuuteid vägivallaga, sh materiaalse vägivallaga. Vanemaealiste vastane vägivald on Eestis levinud ja tõsine probleem. Paraku pole ohvrid sageli valmis juhtumitest rääkima ja abi otsima. Tegemist on väga varjatud kuriteoliigiga, mille puhul ohvrid püüavad vältida juhtunu avalikustamist, võtavad tihti tagasi süüdistusi jms, mille tulemusel vaid vähene osa juhtumitest jõuab kohtuni ja süüdimõistva otsuseni. Väga sageli jääb ohver praktiliselt abita.

Tutvu uuringu raportiga [SIIN](#).

Iris Pettai

Eesti Avatud Ühiskonna Instituudi juhataja

Elluviidavatest projektidest

21. veebruaril toimus Jõhvis vallavalitsuse saalis kogemusõppepäev Ida-Virumaa omavalitsute töötajatele ja eakate nõukogude liikmetele. Õppepäeva korraldamist toetas [Aktiivsete Kodanike Fond](#).

Sirli Tammiste, Jõhvi Vallavalitsuse sotsiaalteenistuse juht tutvustas vanemaealistega tehtavat tööd vallas, mille kohta seejärel elavalt küsiti ja arutati.

Agu Laius, Kuldse Liiga huvikaitsejuht juhtis valdade eakate nõukogude tegevuse tutvustamist ning asjakohast kogemuste vahetamist. Päeva tesiel poolel toimus Sulev Valdmaa, Kuldse Liiga koolitusjuhi koolitus vanemaealistele vajaliku teabe kättesaadavusest lähtudes Vanusesõbraliku eesti põhimõtete peatükist 7 „Kommunikatsioon ja informatsioon“.

Õppepäeval osales ka Kohtla-Järve Linnavalitsuse esindaja, kes teavitas osalejaid, et Kohtla-Järvel alustab eakate nõukogu ka lähitulevikus tööd. Koolitusel pakutu võeti osalejate poolt hästi vastu ning peeti vajalikuks selliste kogesuõppe päevadega jätkata. Alutaguse vald pakkus ennast järgmise õppepäeva vastuvõtjaks.

Kuldne Liiga sai toetuse ka [Kodanikuühiskonna Sihtkapitalilt](#) ühingu kui organisatsiooni arendamiseks.

Tänaseks on ekspert Lianne Tederi abil käivitunud ühingu strateegia väljatöötamine, samuti on Krista Mulenok asunud otsima head väliskogemust ja koostööpartnereid, mis viiks edasi Kuldse Liiga tegevusi rahvusvahelisel tasandil.

Aimar Altosaar on koos Leelo Ainsoga taaskäivitanud Kuldliiga Klubi tegevuse, milles oodatakse kõiki osalema.

Agu Laius, MTÜ Kuldne Liiga huvikaitsejuht
tel 5082997, e-kiri: agu.laius@gmail.com

Toeta Kuldset Liigat annetusega, tee püsiannetus oma pangas!

Kuldne Liiga vajab oma tegevuse hoogustamiseks ja vanemaealiste huvikaitseks toetajate annetusi.

Annetuse saab teha **MTÜ Kuldne Liiga pangakontole EE697700771000924787**, selgituseks: Annetus.

Sinu annetus aitab Kuldsel Liigal saavutada, et Eesti oleks vanusesõbralik.

MTÜ Kuldne Liiga on kantud [Vabariigi Valitsuse tulumaksusoodustusega mittetulundusühingute, sihtasutuste ja usuliste ühenduste nimekirja](#) ning ühingule tehtavad annetused on tulumaksuvabad.

MTÜ Kuldne Liiga uudiskiri. Rohkem infot: www.liiga.ee
Antud postiloend töötab vaid uudiskirja edastamiseks.

Uudiskirja sisule reageerimiseks saada kiri: info@liiga.ee
Postiloendiga liitumiseks või lahkumiseks saada kiri: nova@liiga.ee